

Geo-onderwijs in de lift

Met het steeds breder inzetten van geo-informatie en GIS groeit ook de behoefte aan nieuwe geo-deskundigen om deze groei te ondersteunen. Juist deze aanwas is de laatste jaren een zorgenkindje van de geo-sector geweest. Op dat vlak zien we echter interessante ontwikkelingen.

Door Jan Roodzand

De groep mensen die zich in Nederland bezighoudt met geo-toepassingen bestaat uit een min of meer vaste kern van deskundigen die al vele jaren in verschillende rollen bij verschillende bedrijven actief is. Eenmaal gegrepen door de GIS-passie blijft men erin werkzaam. De groep groeit gestaag. Ze kenmerkt zich ook als intern gericht op het eigen vakgebied. Mede daardoor zien we dat het maximaal benutten van nieuwe kansen in de periferie van het traditionele vakgebied slechts moeizaam vordert. Ook de uitstraling richting jongeren om ook met geo aan de slag te gaan, was/is onvoldoende. Overigens reken ik mijzelf met inmiddels ruim 35 jaar ervaring in de geo-sector, en zijn voorlopers als CAD, AM/FM, óók tot de groep die deze moeite ervaart. Juist daarom was ik begin oktober extra enthousiast toen we met de Ruimteschepper Kenniskring te gast waren bij de HAS in Den Bosch. De eerste groep afstudeerders van de Geo Media & Design-opleiding presenteerden zich daar aan de deelnemers bestaande uit vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en geo-(ICT)-bedrijven. Zie de posterpresentaties elders in dit blad.

Sageo

Een aantal jaren geleden was ik vanuit branche-organisatie GeoBusiness Nederland betrokken bij een werkgroep die zich richtte op de arbeidsmarktsituatie. De constatering was dat de geo-sector al jaren kampt met een tekort aan geschoold personeel. Zowel op mbo-, hbo- als wo-niveau zien we te weinig jongeren in ons vakgebied. Samen met werkgevers uit overheid, bedrijfsleven en het onderwijs (universiteiten/hbo/mbo) is daaruit het initiatief ontstaan om daar iets aan te doen. Concreet leidde dat in 2009 tot de oprichting van de Stichting Arbeidsmarkt Geo (Sageo). Een aansprekend resultaat van Sageo is het GoGeo-initiatief dat aan het eerdergenoemde gebrek aan uitstraling van onze sector werkt: geo als een aantrekkelijke sector om actief in te zijn. De GoGeo-website (www.gogeo.nl) geeft een duidelijk overzicht van de kansen en mogelijkheden van een geo-opleiding en waar die te volgen.

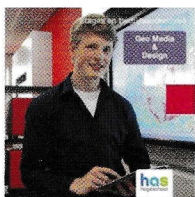
Bèta of alfa

Een opvallend verschil dat mij destijds in genoemde werkgroep opviel, is de visie op het ideale profiel voor nieuwe mensen in onze sector. Ingegeven door een zware vertegenwoordiging van organisaties met een landmeetkundige achtergrond (waaronder het Kadaster) werd een zwaar accent gelegd op een exacte achtergrond. Begrijpelijk vanuit het perspectief van geodesie. Volgens wiki: "De wetenschap die zich bezighoudt met de bepaling van de vorm en de afmetingen van de aarde, de meetkundige beschrijving van de aarde of delen daarvan." Met recht een bèta-invalshoek. Geo kent evenwel ook een meer alfa-richting. Het werkveld van de

toepassingen van geo-informatie, de term voor 'informatie met een ruimtelijke component (locatie)'. Het is juist dit werkveld waar de groei plaatsvindt en zeker verder door zal zetten. Voor mensen die hierin, en hiermee aan de slag gaan, is exact geen must. Aardrijkskunde in het pakket op de middelbare school heeft zeker evenveel waarde. Naast de exacte geodetische invalshoek en de focus op geo-toepassingen is een derde richting te onderkennen: geo-ICT. Daarin combineert men interesse in geo-toepassingen met vaardigheden in ICT-analyse en programmeren.

Onderwijskansen

Zowel op wo- als op hbo-niveau zien we heden een breed aanbod. Grofweg als volgt samen te vatten: Earth Sciences: Aarde en Klimaat, Aarde en Economie; Landbouw, Natuur en Milieu; Bouw en Planning; Innovatie en Duurzaamheid; Mens en Ontwikkeling, Sociale Geografie en Planologie; Geo & IT. Op wo-niveau is de Master GIMA, een tweejarige Engelstalige track, het noemen waard. De universiteiten van Utrecht, Twente, Wageningen en Delft organiseren deze. GIMA staat voor Geographical Information Management and Applications en besteedt aandacht aan het werken met de laatste technologieën en het management van geo-informatie en ruimtelijke data. Op mbo-niveau is het aanbod minder breed. Landmeten is traditioneel goed vertegenwoordigd. Toepassingsgericht zijn er, als onderdeel van opleidingen, richtingen als Verkeer & Vervoer, Groen & Milieu en Bouw & Techniek. Er is één opleiding die zich richt op geo-ICT, het Radius College in Breda, als onderdeel van een bredere ICT-module. Daar leert men hoe locatie-informatie met moderne technieken te verzamelen en met GIS te verwerken. Omdat er voor jongeren met een dergelijke achtergrond zeker kansen op de arbeidsmarkt zijn, zou een verbreding van deze richting waardevol zijn.

Geo Media & Design
has den bosch

Bachelor Geo Media & Design

Directe aanleiding voor het artikel vormde de Ruimteschepper Kenniskring-sessie bij de HAS Hogeschool Den Bosch. Inmiddels is de eerste groep Geo Media & Design aan het vierde jaar begonnen. Zij komen volgend jaar dus de arbeidsmarkt op. Via een aantal presentaties over de ervaringen in hun stages in Nederland en (de verplichte) in het buitenland, ontstond een beeld van een beloftevolle groep geo-deskundigen die al verrassend veel in hun mars hebben. Dat werd versterkt door de individuele presentatie van de studenten via een poster waarop zij hun achtergrond en ervaringen weergaven. De studie sluit men af met een Beroepsopdracht, de HAS-invulling van de afstudeeropdracht. Deze onderscheidt zich door de verplichting die de HAS aangaat een concreet resultaat aan de opdrachtgever op te leveren. Op basis van de posters ontstonden geanimeerde gesprekken tussen studenten en potentiële opdrachtgevers voor deze beroepsopdracht. Binnen de GMD-oplei-

ding onderkent men drie hoofdrichtingen: Analist: omzetten inhoudelijke vragen in analyses; Designer: ontwerpen en realiseren van geo-visualisaties; Engineer: het inwinnen, opslaan en ontsluiten van geo-informatie. Inmiddels start ook CAH Viltum in Almere met een GMD-opleiding.

Geo als minor

In aanvulling op de volledig geo-gerichte opleidingen wordt geo ook als minor aangeboden. In veel vakgebieden hebben geografische toepassingen een belangrijke meerwaarde. Via een minor kunnen de toekomstige experts in die disciplines kennismaken met ons vakgebied. Dat zal zeker een bijdrage leveren aan het verder benutten van de potentie van geo-informatie, en de betrokken experts helpen in het uitvoeren van hun (toekomstige) professie! Zes landelijk samenwerkende universiteiten bieden de Nationale GI Minor aan, dus kansen genoeg om deze te volgen.

Kenniskring ondersteunt

Afsluitend kom ik nog één keer terug op de Ruimteschepper Kenniskring. Er wordt geprobeerd hier actief docenten en studenten bij te betrekken. De presentaties van concrete toepassingen en de kans mensen uit de praktijk te ontmoeten, maken de bijeenkomsten interessant voor het onderwijsveld. Voor docenten om hun theorie te kunnen stoelen op aansprekende praktijkvoorbeelden, en voor studenten om een goed beeld van de geo-sector te krijgen, en vast aan het opbouwen van een netwerk daarbinnen te werken. De bijeenkomst van de Kenniskring bij de HAS in Den Bosch stond geheel in het teken van deze ontmoeting, met een inspirerend resultaat. Daarbij was het vooral bemoedigend te zien dat een interessante groep geo-talenten klaar staat, en te horen dat de opleiding aan populariteit wint, en de volgende jaargangen een groeiend aantal studenten laat zien.

Jan Roodzand j.roodzand@net4s.nl, j.roodzand@ruimteschepper.nl heeft een ruime ervaring als ondernemer, adviseur en programmamanager in het implementeren van GIS-omgevingen. Kenmerkend daarbij is de integratie ervan met andere informatiesystemen en de aandacht voor datakwaliteitsaspecten. Hij is mede-initiatiefnemer en partner in Net4s en Ruimteschepper.

@JanRoodzand

www.net4s.nl
www.ruimteschepper.nl